

EU:s arbete avseende utveckling av kapaciteter för militär krishanteringsförmåga

Försvarsdepartementet

2004-07-14

Dokumentbeteckning

Dok. 9419/04 Rev 1
Capability Improvement Chart

Dok. 6309/6/04
EU Headline Goal 2010

Dok. 6805/03 och 6805/03 COR 1
Capability Development Mechanism

Med anledning av EU-nämndens möte den 11 juni redovisas i denna faktapromemoria översiktligt EU:s arbete avseende utveckling av kapaciteter för militär krishanteringsförmåga.

1 Utveckling av militär krishanteringsförmåga

Vid Europeiska rådets möte i Köln i juni 1999 fattade medlemsstaterna beslut om utveckling av krishanteringsförmåga med militära och civila resurser. I det efterföljande toppmötet i Helsingfors samma år beslöt medlemsstaterna att från 2003 gemensamt kunna genomföra militära krishanteringsinsatser. Målet, Helsinki Headline Goal, var att till 2003 kunna sätta in styrkor upp till 50-60 000 soldater, samt relevanta sjö- och flygstridskrafter inom 60 dagar, med en uthållighet om minst ett år. Behoven har senare konkretiserats ytterligare och medlemsstaterna har i samband med kapacitetskonferenser uppmanats lämna relevanta bidrag för att utveckla EU:s militära krishanteringsförmåga i enlighet med de ambitioner som fastställdes i Helsingfors. Vid toppmötet i Laeken i december 2001 konstaterades att Unionen hade förmåga att genomföra vissa typer av militära krishanteringsoperationer och vid toppmötet i Thessaloniki i juni

2003 stadfästes att Unionens militära krishanteringsförmåga utvecklats positivt och att EU hade förmåga att lösa uppgifter enligt de ambitioner som medlemsstaterna enats om, emellertid begränsades förmågan av kvarstående brister. I detta sammanhang konstaterade rådet att kapacitetsbristerna påverkade förmågan att transportera förband till insatsområden samt att det dessutom kunde vara förknippat med en viss risk att genomföra de mest svåra och intensiva militära krishanteringsinsatserna, särskilt när EU behövde genomföra flera insatser samtidigt.

Mot bakgrund av bl.a. EU:s säkerhetsstrategi bedömdes det motiverat att se över den övergripande målsättningen, Helsinki Headline Goal, trots att brister i inom flera områden kvarstod. Vid toppmötet i Bryssel i juni 2004 gav stats- och regeringscheferna sitt stöd åt utvecklingen av ett nytt kapacitetsmål, Headline Goal 2010 (dok. 6309/6/04). Den reviderade målsättningen fokuserar på ökade kvalitativa krav såsom ökad förmåga till samverkan, ökad förmåga till att kunna tilltransportera förbanden till insatsområden, ökad uthållighet samt förmåga att snabbt kunna sätta in militära förband i en krishanteringsinsats. Arbetet med att i detalj utarbeta vilka krav den nya ambitionen ställer avseende militära resurser har påbörjats under ledning av det nederländska ordförandeskapet.

Vid toppmötet i Nice i december 2000 enades medlemsstaterna om övergripande principer för hur Unionen skulle utveckla förmåga för militär krishantering, dessa finns formaliserade i den så kallade översynsmekanismen (Capability Development Mechanism, dok. 6805/03 och 6805/03 COR 1). I översynsmekanismen beskrivs även de praktiska arrangemangen kring samarbete med Natos kapacitetsutveckling. Grunden för ett effektivt och transparent samarbete med Nato lades under 1999 vid Alliansens toppmöte i Washington respektive Unionens toppmöte i Köln. I samband med toppmötet i Köpenhamn i december 2002 kunde en formell överenskommelse om samarbete nås med Nato, den så kallade Berlin plus överenskommelsen. Redan innan överenskommelsen slutits uttryckte rådet, i maj 2002, ambitioner om att kapacitetsarbetet skulle vara komplementärt och ömsesidigt förstärkande med Nato.

2 Arbete med att åtgärda militära kapacitetsbrister

Två omfattande analyser av EU:s brister har genomförts med stöd av medlemsstaterna och antagits av rådet. Analyserna har legat till grund för ESFP-slutsatserna vid efterföljande toppmöten i Laeken i december 2001 respektive Thessaloniki i juni 2003. Vid det första analystillfället identifierades 42 bristområden. Vid toppmötet i Laeken konstaterades att vissa brister kunde elimineras genom de kompletterande bidrag från medlemsstaterna som deklarerats inför toppmötet, men att det fortfarande fanns ett antal allvarliga brister avseende den militära förmågan. Vid mötet beslutades att en plan för att åtgärda de kvarvarande bristerna skulle utarbetas, European Capabilities Action Plan – ECAP. Arbetet skulle baseras

på mellanstatligt och frivilligt deltagande. I så kallade ECAP-paneler analyserades sedan hur brister inom 19 områden skulle kunna åtgärdas. Panelernas förslag presenterades i mars 2003 och låg till grund för Unionens samlade bedömning avseende militär förmåga och kvarstående kapacitetsbrister, vilken antogs vid toppmötet i Thessaloniki i juni 2003. Inför detta toppmöte hade stora framsteg gjorts för att åtgärda de identifierade bristerna, framförallt med kompletterande bidrag från medlemsstaterna. Detta resulterade i att antalet bristområden kunde reduceras till 26. En sammanställning av dessa bristområden bifogas. Konsekvenserna inom respektive bristområde varierade, bland annat beroende på vilken typ av insats som planeras. Sammanfattningsvis återfanns de kritiska bristerna inom främst strategisk transportförmåga och inom logistik-, lednings- och underrättelseområdena.

ECAP-arbetet har efter toppmötet i Thessaloniki övergått till att åtgärda de identifierade bristerna och 15 projektgrupper har initierats av medlemsstaterna. Arbetet inom projektgrupperna fokuserar metodmässigt på tre huvudsakliga områden; koncept och doktriner, organisations- och personalfrågor samt materielanskaffning. ECAP-arbetet omfattar emellertid inte alla identifierade bristområden och arbetet har ännu inte resulterat i några substantiella kapacitetsbidrag.

I slutet av varje ordförandeskap rapporteras utvecklingsläget från kapacitetsarbetet till rådet genom en så kallad Single Progress Report. Vid de senaste två rapporteringstillfällena har mindre justeringar gjorts i förhållande till den omfattande analys som antogs i samband med toppmötet i Thessaloniki. Ändringarna i analysen har bland annat föränletts av en reviderad behovsanalys och av EU:s utvidgade medlemskrets. I samband med det senaste rapporteringstillfället i maj 2004 presenterades en överskådlig sammanställning av utvecklingsläget för den militära krishanteringsförmågan, en så kallad Capability Improvement Chart (dok. 9419/04 Rev 1). Sammanställningen beskriver bland annat utvecklingen inom identifierade bristområden under perioden 2002-2004, vilken relevans bristområdena hade vid analysen 2001 samt vilken relation som råder mellan arbetet inom ECAP och identifierade bristområden.

Som ett led i att effektivisera arbetet med att utveckla militära förmågor uttryckte toppmötet i Thessaloniki i juni 2003 ambitioner om att initiera ett organ med verksamhet inom flera områden, bland annat militär förmågeutveckling, forskning, anskaffning och försvarsmateriel. I november 2003 beslutade rådet att inrätta en byrå, European Defence Agency, för bl.a. försvarskapacitetsutveckling och en efterföljande gemensam åtgärd för dess organiserande beslutades av rådet den 12 juli 2004. Avsikten är att byrån skall bidra till utveckling av försvarskapaciteter för krishantering bl.a. genom att samordna ECAP-arbetet men också utvärdera de kapacitetsåtaganden som medlemsstaterna gjort och stärka samarbetet vad avser forskning, anskaffning och försvarsmateriel samt bidra till att harmonisera Europas försvarsteknologiska och industriella bas (DTIB). Avsikten är vidare att

3 Svenskt engagemang i arbetet med att åtgärda kapacitetsbrister

Sverige har sedan arbetet med att utveckla EU:s militära krishanteringsförmåga påbörjades aktivt bidragit till att reducera brister. I det inledande ECAP arbetet deltog Sverige i nio av de 19 expertpaneler som analyserade kapacitetsbrister. I två av dessa paneler hade Sverige en ledande position. Sverige deltar i sex av de 15 projektgrupper som inrättats. En grupp, rörande arkitekturfrågor för utveckling av nätverksbaserade strukturer, leds av Sverige och Storbritannien.

Den 9 november 2000 fattade regeringen beslut om att från 2003 kunna ställa följande förband till EU:s förfogande inom ramen för dess utveckling av militär krishanteringsförmåga:

- Ledningsresurs (50 stabsofficerare med bland annat kompetens för civil-militär samverkan),
- Mekaniserad bataljon,
- Ingenjörkompani med ammunitions- och minröjningsförmåga,
- Militärpoliskompani,
- Sjöminröjningsförband,
- Ubåtsförband,
- Korvettförband,
- Spanings- och jaktflygförband (AJS 37 Viggen med spaningsförmåga, fr.o.m. 2004 ersatt av JAS 39 Gripen med spanings- och jaktförmåga) samt
- Transportflygförband.

Under 2001 gavs medlemsstaterna möjlighet att se över sina nationella bidrag mot bakgrund av identifierade brister. Inför en kapacitetskonferens i november 2001 fattade regeringen den 13 september 2001 beslut om att det svenska bidraget till EU:s militära krishanteringsförmåga skulle kompletteras till att från 2003 även omfatta:

- 60 Militärobservatörer och
- ett signalspaningsflygplan S 102 B. S 102 B anmäldes som en nationell resurs, med basering i Sverige.

Med anledning av kapacitetskonferensen i maj 2003 beslutade regeringen den 30 april 2003 att tidigare anmälningar till EU:s militära styrkeregister skulle kompletteras med följande förband:

- en NBC-insatsstyrka från den 1 juli 2004,
- en artillerilokaliseringsradargrupp från den 1 januari 2005 samt
- en jägarpluton från den 1 januari 2005.

Regeringen har beslutat att Sverige skall delta i den byrå för försvarskapacitetsarbete som beslutats. Byrån bedöms kunna utveckla och effektivisera arbetet med militära kapacitetsbrister och därmed skapa en bättre krishanteringsförmåga för Unionen. Dessutom är byrån viktig för Sverige, med en relativt omfattande försvarsindustri av hög kvalitet, då förutsättningarna för att behålla och utveckla den kompetens, forskning och utveckling som finns inom vår försvarsindustri förbättras, trots minskade nationella beställningar.

Utgående från det nya kapacitetsmålet, Headline Goal 2010, är det regeringens inriktning att Sverige från 2008 skall kunna erbjuda ett betydande bidrag till utvecklingen av EU:s snabbinsatsstyrkor. Den närmare inriktningen för detta förutses klarläggas inom ramen för försvarsbeslutsarbetet.

Bilaga 1: Sammanställning över identifierade bristområden för EU:s militära kapacitetsutveckling i juni 2003

1. Förband för övervakning och målbestämning
2. Bataljonsförband med obemannade luftfarkoster för övervakning och målbestämning
3. Attackhelikopterbataljoner
4. Arméflygbataljoner
5. Helikopterresurser för transport, rekognosering och samverkan
6. Bataljoner för skydd mot nukleära-, biologiska- och kemiska hot
7. Sjukvårdsförband för behandling av skador i samband med nukleära-, biologiska- eller kemiska attacker
8. Mobila laboratorier för utvärdering av kemiska och biologiska hot
9. Hangarfartygsbaserade luftstridsförband
10. Förband för att minimera effekten av luftförsvaret i områden som kontrolleras av en icke-vänligt sinnad konfliktpart
11. Lufttankningsförband
12. Förband för att undsätta flygande personal i områden som kontrolleras av en icke-vänligt sinnad konfliktpart
13. Kryssningsrobotar och stridsflyg utrustade med precisionsstyrda vapen
14. Militärstrategiska staber
15. Staber för stöd till den militära befälhavaren i insatsområdet
16. Staber för övergripande ledning av markförband
17. Staber för övergripande ledning av marina förband

18. Staber övergripande ledning av flygförband
19. Strategisk underrättelseinhämtning av bildbaserad information
20. Strategiska signalspaningsförband
21. Förmåga till förvarning för skydd mot ballistiska missiler
22. Förmåga för skapande av gemensam luftlägesbild
23. Förmåga för skapande av gemensam marklägesbild
24. Strategisk lufttransportförmåga
25. Strategisk sjötransportförmåga
26. Försvar mot hot från taktiska ballistiska robotar